

Sygn. akt: I C 338/22 upr

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2023 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Ludmiła Dulka - Twarogowska

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2023 roku w Wąbrzeźnie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) (...) z siedzibą w G.

przeciwko: **S. B.**

- o zapłatę

1) oddała powództwo w całości;

2) ustala, że koszty procesu ponosi strona powodowa.

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

Sygn. akt: I C 338/22 upr

POUCZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...) (...) (...) (...) (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...) C;

2. (...);

3. (...)

W., dnia 21 kwietnia 2023 r.

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

Sygn. akt I C 338/22 upr

UZASADNIENIE

W dniu 14 listopada 2022 roku powód E. C. (...) z siedzibą w G. wystąpił do Sądu z pozwem skierowanym przeciwko S. B. domagając się zasądzenia 1.330,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 1.331 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a ponadto także kosztów procesu (k.4-7).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości (k.57).

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska (k.67-76, k.130-130v), przy czym powód „sprostował” żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie 1.189,06 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) roku S. B. zawarł z (...) Sp. z o.o. w W. umowę pożyczki ratalnej nr (...). Kwota pożyczki wynosiła 5.000 zł, a została ona udzielona na okres do 2 lipca 2022 roku. Zgodnie z umową pozwany był zobowiązany zwrócić kwotę pożyczki powiększoną o prowizję 4.999,68 zł i odsetki w kwocie 1.086,90 zł (10% w skali roku), łącznie kwotę 11.086,58 zł, w 48 miesięcznych ratach po 230,98 zł każda, za wyjątkiem pierwszej – 244,98 zł i ostatniej – 230,52 zł, płatnych do 2. dnia każdego miesiąca w okresie od 2 sierpnia 2018 roku do 2 lipca 2022 roku. Na kwotę prowizji składały się: prowizja przygotowawcza – 1.249,92 zł (25% kwoty pożyczki) oraz prowizja administracyjna – 3.749,76 zł (30% kwoty udzielonej pożyczki w skali roku, liczone proporcjonalnie w zależności od liczby dni na jaką udzielono pożyczki). W przypadku nieterminowej płatności pożyczki, pożyczkodawcy przysługiwały odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie.

Dowody:

- umowa pożyczki ratalnej z harmonogramem spłat, tabelą opłat i prowizji (k.26-37).

Wierzytelność względem pozwanego w kwocie 10.986,77 zł z tytułu umowy nr (...) została przelana przez (...) Sp. z o.o. w W. na (...) G., a następnie na (...) G., o czym powiadomiono pozwanego.

Dowody:

- umowa przelewu wraz z aneksami, porozumieniami i załącznikiem (k.13-25);

- zawiadomienie o przelewie wierzytelności (k.40-41).

Pismem z 26 czerwca 2020 roku pozwanemu została wypowiedziana z terminem 30-dniowym umowa pożyczki ratalnej nr (...) pod warunkiem wstrzymującym – dokonaniem spłaty zaległości wynoszącej 696,65 zł w terminie do 10 lipca 2020 roku, natomiast 14 września 2020 roku powód wystosował do niego wezwanie do zapłaty kwoty 6.029,78 zł.

Dowody:

- wypowiedzenie umowy (k.42-43);

- wezwanie do zapłaty (k.38-39).

Pozwany spłacił pożyczkę w zakresie kwoty 10.369,60 zł, w tym w okresie od 31 lipca 2018 roku do 6 marca 2020 roku 4.619,60 zł, natomiast w okresie od 13 sierpnia 2020 roku do 11 marca 2022 roku 5.750 zł.

Okoliczność bezsporna.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

W przedmiotowej sprawie powód dochodził spełnienia przez pozwanego zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki, w związku z przelewem wierzytelności na jego rzecz.

Zgodnie z art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Natomiast z treści § 2 tego przepisu wynika, że wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. W oparciu o dołączone do pozwu dokumenty, Sąd przyjął, iż powód wykazał swoją legitymację procesową.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowił art. 720 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki w świetle unormowań kodeksu cywilnego może mieć zarówno charakter odpłatny, jak i nieodpłatny, a do głównych świadczeń stron należy zaliczyć udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony czas (po stronie pożyczkodawcy) oraz zwrot tych środków (po stronie pożyczkobiorcy).

Pozwany jest konsumentem, który zawarł umowę z pierwotnym wierzycielem będącym przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i posługującym się wzorcami umownymi, dlatego zastosowanie w niniejszej sprawie winny znaleźć także przepisy ustawy z dnia 12.05.2011 o kredycie konsumenckim (Dz.U.2018.993.j.t.), w szczególności art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, zgodnie z którymi przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Art. 385¹ i nast. k.c. regulują materię niedozwolonych postanowień umownych, nazywanych także klauzulami abuzywnymi. Celem wprowadzenia tych przepisów do porządku prawnego był zamiar zapewnienia konsumentom skuteczniejszej ochrony w stosunkach umownych z profesjonalistami oraz potrzeba uwzględnienia postanowień dyrektywy nr 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich (Dz.Urz. WE z 1993 r. L 95). Przepis art. 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Należy wyjaśnić, że wynagrodzeniem za korzystanie przez pożyczkobiorcę z kwoty uzyskanej w ramach pożyczki są zasadniczo odsetki, których górny pułap w celu zapobieżenia lichwie został wyznaczony przepisem art. 359 § 2¹ k.c. - jako dwukrotność odsetek ustawowych. Strony pożyczki łączył dobrowolny stosunek zobowiązaniowy i to one autonomicznie mogły decydować o warunkach zawartej umowy. Pierwotny wierzyciel udzielając pożyczki, co do zasady był uprawniony do obciążenia kontrahenta kosztami/opłatami za różne czynności związane z zawarciem umowy, w szczególności prowizją. Za niedopuszczalną należy uznać jednak sytuację, w której jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowny w ten sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną prowadzącą do pokrzywdzenia drugiej strony – konsumenta, poprzez jego obciążenia nadmiernymi, rażąco wygórowanymi kosztami znacznie odbiegającymi od faktycznie poniesionych wydatków. Umowa pożyczki sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym powinna jasno określać, które opłaty/provizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Wspólną cechą ustalania wysokości wszelkich opłat/provizji, jest to że muszą one stanowić ekwiwalent świadczonych usług i co do zasady odpowiadać rzeczywistym kosztom poniesionym z tego tytułu.

Za niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. należy więc uznać te postanowienia, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, faktycznie stanowią dla pożyczkodawcy wyłącznie źródło zysku. Przywołany przepis art. 385¹ § 1 k.c. chroni konsumenta, jako słabszego uczestnika obrotu w relacjach z przedsiębiorcą - profesjonalistą w danej dziedzinie. W sytuacji, gdy przedsiębiorca narzucił pożyczkobiorcy (konsumentowi) wszystkie warunki umowy, w tym także dotyczące dodatkowych kosztów i opłat, nie pozostawiając mu żadnego wyboru, zachodzi nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków stron umowy - na niekorzyść pozwanego.

W przedmiotowej umowie pożyczki określono, że pozwany w związku z udostępnieniem mu kapitału w kwocie 5.000 zł na okres od 2 lipca 2018 roku do 2 lipca 2022 roku, oprócz jego zwrotu wraz z odsetkami kapitałowymi w wysokości 1.086,90 zł, zapłaci na rzecz pożyczkodawcy także 4.999,68 zł prowizji, która dzieliła się na: przygotowawczą wynoszącą 1.249,92 zł oraz administracyjną w kwocie 3.749,76 zł.

Postanowienie regulujące prowizję administracyjną w wysokości 3.749,76 zł bez wątpienia nie zostało uzgodnione indywidualnie z pozwanym, z racji posłużenia się przez pożyczkodawcę formularzem (wzorcem) umowy. Zatem strona pozwana nie miała rzeczywistego wpływu na jego treść. Strona powodowa w żaden sposób nie uzasadniła wysokości naliczonej prowizji, w szczególności nie wskazała żadnych kryteriów ustalenia jej wysokości. Ponadto w ocenie Sądu kwota prowizji administracyjnej jest nadmierna, skoro stanowi ok 75 % kwoty pożyczki, a tym samym nieadekwatna do wartości zaciągniętego zobowiązania. Generowała ona dla pożyczkodawcy dodatkowy zysk, a unormowanie umowne ją przewidujące stanowiło faktyczne obejście przepisów o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 2¹, § 2² i § 2³ k.c.). Postanowienie to rażąco naruszało interesy strony pozwanej, kształtowało jej obowiązki w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami i nie wynikało z kalkulacji rzeczywistych kosztów. Tym samym zapis umowy pożyczki dotyczący prowizji administracyjnej, zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. nie wiązał pozwanego, jako niedozwolona klauzula umowna, a więc nie jest on zobowiązany do zapłaty tej należności.

Nawet gdyby przyjąć, że w odniesieniu do prowizji administracyjnej nie znajdują zastosowania przepisy dot. klauzul niedozwolonych, to postanowienie umowy w tym zakresie i tak trzeba uznać za nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.), ponieważ pozostaje w rażącej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.) oraz przepisami regulującymi odsetki maksymalne (art. 359 § 2¹ - § 2³ k.c.).

Według stanowiska powoda zadłużenie pozwanego w dacie wniesienia pisma doprecyzowującego żądanie wynosiło 1.189,06 zł, w tym 1.170,26 zł kapitału oraz 18,80 zł odsetek karnych do dnia sporządzenia pozwu (k.67-76). Redukując zobowiązanie umowne pozwanego o kwotę prowizji administracyjnej i mając na względzie wysokość spłat dokonanych przez pozwanego, stwierdzić należy, iż wiarygodność powoda została w całości zaspokojona, dlatego w pkt 1 wyroku Sąd oddalił powództwo w całości oraz ustalił, iż koszty procesu ponosi strona powodowa, która przegrała spór sądowy (pkt 2 sentencji).

Sędzia

Ludmiła Dulka-Twarogowska

Pouczenie: (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

-(...);

3. (...).

W., dnia 09 czerwca 2023 roku

Sędzia Ludmiła Dulka-Twarogowska